

Stadig mindre selvforsynt

Kommentar Tønsbergs Blad, 18. desember 2015 og
Leserbrev i Gjengangeren, 12. desember under tittelen Jordflytting

VIDAR P. ANDRESEN,
leder Jordvern Vestfold

SIGBJØRN FJÆRVOLL,
nestleder Jordvern Vestfold

2015 ER FNs JORDÅR (YOS). I Norge opplever vi at jordvernet har fått plass i media. Vi er ikke i mål før fine ord erstattes av lokalpolitisk handling

Torsdag 19. november la Stortingets næringskomité fram en enstemmig innstilling med krav om å redusere nedbygging av matjord fra 6000 til 4000 dekar årlig

innen 2020. Saken skulle blitt behandlet i Stortinget denne uken, men saken ble utsatt til høsten.

For å nå målet, har næringskomiteen samlet seg om å sende åtte punkter til regjeringen. Tre av dem går på konkret handling i løpet av 2016: 1) Legge fram positive virkemidler for kommunene i revidert nasjonalbudsjett slik at det blir lettere unngå utbygging på dyrket jord, 2) Etablere et skolerings- og tiltaksprogram for landets lokalpolitikere knyttet til ivaretagelse av dyrka og dyrkbar jord og 3) Komme med forslag for å øke nydyrkingen. De øvrige fem punktene gjelder vurdering eller utredning av diverse spørsmål for å oppnå et sterkere jordvern. Et sterkere jordvern vil kreve nye og mer

effektive virkemidler.

Mange av bøndene i Vestfold har bygd vanningsanlegg. Dette medfører at ca. 90 prosent av matjorda vår kan klassifiseres som svært godt egnet for matproduksjon.

JORDFLYTTING BØR være siste tiltak for å kompensere tap av matproduksjon ifølge en rapport fra Asplan Viak gjengitt i regjeringens forslag til ny jordvernstrategi. Asplan Viak anbefaler at man fortsetter å samle erfaringer med bruk av jordflytting i samferdselsprosjekter, med tydelig fokus på at jordflytting er siste alternativ prioritert etter «unngå», «avbøte» eller «restaurere». Videre anbefaler omtalte konsulentfirma at ordningen ikke benyttes i private utbyggingsprosjekter

fordi det der vil kunne medføre svekket jordvern ved at det bidrar til å legitimere mer omdisponering av dyrka jord.

PLANLEGGERE OG POLITIKERE snakker for tida mye om flytting av matjord i forbindelse med utbyggingsprosjekter. Noen holdepunkter er derfor viktig. Det er to hovedgrupper i forbindelse med flytting av matjord: 1) Bruk av matjord for å oppnå bedre avling på annen dyrka og dyrkbar jord som skal nydyrkes og 2) Bruk av matjord og jordlag under matjorda for å lage dyrka jord på areal som ikke kan nydyrkes på naturlig måte.

DERSOM VI konsekvensvurderer de to hovedgruppene, vil vi finne: Gruppe 1: Avlingsnivået kan øke fra 0 til 20 prosent. Den

samlede ressursen av dyrka og dyrkbar jord reduseres. Anleggskostnaden er betydelig mindre enn for gruppe 2. Gruppe 2: Avlingsnivået kan øke fra 0–100 prosent. Den samlede ressursen av dyrket og dyrkbar jord forblir uendret. Anleggskostnadene er betydelig større enn for gruppe 1. Det er få erfaringstall på dette området. Kalkyler og erfaringstall viser at anleggskostnaden for denne type jordflyttingsprosjekter kan bli opp mot 500.000 kroner pr. da.

I tilknytning til større jordflyttingsprosjekter er det behov for å utarbeide en matjordplan som legges ut til høring sammen med reguleringsplanen. Konsulenten som utarbeider planen, må ha jordfaglig kompetanse.

Andre suksesskriterier er godt samarbeid med berørte grunneiere og at jordflytting utføres under gunstige værforhold.

VI MENER krav om flytting av matjord fort kan bli en tilsynelatende lettvinnt løsning for lokalpolitikere og utbyggere. Dersom det ikke tas hensyn til laglighetsfaktoren, kan løsningen føre til mindre matproduksjon. Flytting av matjord bør ikke brukes som et virkemiddel for å tillate nedbygging av matjord.

Regjeringen arbeider med en stortingsmelding om samfunnsikkerhet. Det er bra fordi evnen til å forsyne Norges befolkning med mat, er særdeles viktig sett fra et beredskaps- og amfunnsikkerhetsperspektiv. Vår egen selvforsyningsgrad faller. Korrigerer man for at deler av husdyrproduksjonen skjer på importerte fôr- råvarer, er selvforsyningsgraden på vår kun 37 prosent.

FRAM TIL 2003 var det nasjonale beredskapslager av korn og matmel i Norge, og

samtidig hadde vi et betydelig høyere kornareal enn i dag. Fra 1991 er Norges kornareal redusert med over 800.000 dekar, en reduksjon på 23

prosent. Avlingsnivået for korn har ikke steget siden på midten av 90-tallet.

De siste 25 årene er verdens kornlagre halvert, og ligger nå

på mellom 60 og 70 dagers forbruk. De senere år har de globale matvareprisene variert svært mye og medvirker til ustabile forhold i mange

land. Noen få land står for hovedandelen av eksporten. Det er ikke gitt at vår gode økonomi er noen garanti i en knapphets- eller krisesituasjon.

GODE FORHOLD: Omtrent 90 prosent av matjorda i Vestfold kan klassifiseres som meget godt egnet for matproduksjon.

FOTO: MAGNUS NILSEN